

DINE PENGER

Slik lærer du BARN OM

Av ØYSTEIN LARSEN-VONSTETT

Nordmenn har det for godt til å lære barn om penger, mener flere forskere.

– Det er vanskelig å lære barn om «pengers verdi» når en svømmer i dem. Og det er vanskelig å nekte barn noe når en ikke lenger må gjøre det fordi en ikke har råd. Når i tillegg penger blir til noe så abstrakt noe som et kredittkort gir dette mamma og pappa store utfordringer, sier førsteamanuensis ved Universitetet i Agder, Ellen Katrine Nyhus.

Foreldre må lære poden eller tenåringen om verdien av penger, og sørge for at de får et sunt forhold til dem.

Spesielt bør de lære å planlegge slik at de har penger til ting de har lyst på litt frem i tid. Det er jo ofte slik at inntekter og utgifter ikke kommer på samme tidspunkt.

– Små barn kan spare, men de liker det ikke. De kan også ha problemer med å forstå vitsen med å gå med penger til banken. Da forsvinner de jo!

Flere banker gir derfor en liten gave som en slags byttehandel når barna kommer med sparepengene sine. Det kan gi lyst til å gå igjen. Det kan også være lurt å ta med barnet i banken for å ta ut penger og kjøpe noe de ønsker seg. Da forstår de kanskje meningen med banken bedre, mener Nyhus.

Lommepenger

Ifølge professor i pedagogikk, Stein Erik Ulvund, opplever mange foreldre lommepenger som vanskelig.

– Skal barna ha lommepenger, hva skal de gjøre for lommepengene, hvor mye skal de få? Når barna blir eldre blir dette gjerne en kamp mellom foreldre og barn, sier Ulvund til VG.

Flere barn får allerede fra fire års alderen penger ukentlig for å holde orden på rommet sitt.

– Lommepenger bør man ikke starte med før barna er i skolealder. Først da har de forutsetning for å forstå dette belønningssystemet, sier pedagogikkprofessoren til VG.

For å forstå dette er det også en forutsetning at barna vet hva penger er.

Ifølge Ulvund er det derfor lurt å bruke penger i stedet for kort når barna er med, så de forstår pengenes verdi.

Flere velger ikke å gi barna lommepenger for å rydde rommet sitt eller bære ut søpla. Dette er vanlig deltakelse i husholdningens plikter og burde gjøres gratis.

– Jeg forstår det synet. Likevel synes jeg lommepenger er en god idé. Du slipper masse mas om å få ting gjort. Blir ikke oppgavene løst får det den enkel konsekvensen at barna ikke får lommepenger. Dessuten lærer barna seg å arbeide for pengene. Dette er jo tross alt fremtiden deres, sier Ulvund.

De vanligste fellene foreldre går i er å gi barn penger når lommepengene er brukt opp.

– Konsekvensen er at barna ikke lærer seg å balansere inntekter og utgifter, og heller ikke å prioritere mellom ulike ting som koster penger, mener Nyhus.

– Sparing er lurt

Av SUN IREN BJØRNÅS og LINE MØLLER (foto)

ASKER (VG) Å spare penger i sparegrisen er lurt, for da kan man kjøpe hva man vil.

Det mener Tobias (5 1/2), Frederik (5), Marius (5), Maria (4 1/2), Mathilde (5 1/2) og Ingrid (4 1/2).

– Jeg får ukepenger for å rydde rommet mitt. Da får jeg en tyvekroning og en femkroning. De kan jeg kjøpe noe for,

hvis jeg har råd, eller så putter jeg dem i en skuff, forteller Marius.

– Noen ganger får jeg penger av mamma, som jeg putter på sparebøssen, forteller Ingrid.

Og hvorfor putter man pengene på sparebøssen?

– For at man skal ta vare på dem, forklarer Maria. Men det er visst ikke så veldig vanskelig å få pengene ut igjen.

– Da bare skru og rister jeg litt, så kommer de ut. Og hvis jeg mister en tann, da får jeg mer penger, sier Ingrid. På bordet foran seg har barna en skål med noen

hundrelapper, tohundrelapper og mynter, som er fangsten etter foreldrekaffen i barnehagen dagen i forveien.

Hva tror de er mest verdt – sedlene eller myntene?

– Onkel Skrue har mange gullpenger, så jeg stemmer på at de er mest verdt, sier Tobias og peker på tierne og tyvekroningene.

– Nei, for hvis vi har tusen sånne, så er de mye mer verdt, mener Marius og peker på tohundrelappen.

De fleste enige om at kontantene er mer verdt enn bankkortet.